

Sygn. akt V U 755/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 18 czerwca 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 755/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 czerwca 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy M. Ł. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, bowiem na dzień 01 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie wykazał żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył do stażu takiej pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 6 września 1973 r. do 31 marca 1999 r. w Zakładzie (...) w L., m.in. z tego powodu, że wskazany w świadectwie pracy z dnia 31 marca 1999 r. charakter pracy jest niezgodny z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r., a także przy określeniu stanowiska powołano się na nieobowiązujące przepisy branżowe.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył wnioskodawca M. Ł., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury oraz zasądzenia na jego rzecz od organu rentowego kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, że decyzja organu rentowego jest nieprawidłowa, albowiem charakter jego pracy w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w L. na stanowisku ślusarza pozwala na przypisanie jej przymiotu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. Ł. urodził się w dniu (...) W dniu (...) osiągnął wiek 60 lat. Ubezpieczony nie jest członkiem OFE. Na dzień 01 stycznia 1999 r. wnioskodawca wykazał ponad 28 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

(bezsporne)

W okresie od dnia 6 września 1973 r. do 31 marca 1999 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku ślusarza w Zakładzie (...) w L.. Zakład zajmował się pracami budowlanymi i mechanizacyjnymi dla tartaków. Były to prace związane z produkcją przenośników, traków, kabin dźwiękochłonnych, wózków, suszarni. Zakład obsługiwał tartaki z całego (...).

W okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace ślusarskie związane z remontami i konserwacją maszyn tartacznych, w szczególności z wytwarzaniem elementów metalowych do tych maszyn. Pracował w 4-5 osobowej brygadzie spawaczy i ślusarzy. Remonty maszyn w tartaku wymagały współpracy członków brygady.

Praca wnioskodawcy skupiała się generalnie na wykonywaniu różnych elementów metalowych będących częściami wyposażenia do tartaku. Wykonywał je w warsztacie, a następnie zawoził je na dany tartak i tam go montował. Prace na warsztacie polegały na wymierzeniu, cięciu, połączeniu w finalny produkt. W tartaku odbywał się ich pełny montaż i uruchomienie maszyny. Elementy były montowane na halach, w czasie gdy odbywała się tam normalna produkcja, tj. podczas pracy ciągłej zakładu. Na halach panowało znaczne zapylenie. Wnioskodawca miał przyznany dodatek szkodliwy oraz przysługiwało mu mleko.

W ciągu dnia prace na bazie (w warsztacie) obejmowały - zależnie od zakresu remontu - ok. 20% do 50 % obowiązującego go 8-godzinne go czasu pracy, a pozostały czas zajmowała mu praca remontowa bezpośrednio przy maszynach w tartakach.

Czasem pracował też przy remoncie kotłowni i wtedy 90 % jego pracy odbywało się bezpośrednio przy maszynie, bo elementy które były remontowane nie były możliwe do transportu do warsztatu.

Za pełen okres zatrudnienia w Zakładzie (...) w L. wystawiono wnioskodawcy dnia 31 marca 1999 r. świadectwo pracy w warunkach szczególnych, gdzie nie określono charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wskazując jedynie, że M. Ł. zajmował stanowisko ślusarza, wymienione w wykazie A Działu VI pod poz. 4 pkt 16 stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 5 Ministra Rolnictwa i Leśnictwa z dnia 9 maja 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dowód:

- akta osobowe wnioskodawcy: świadectwo pracy z dn. 31.3.1999 r.,

- zeznania świadków: E. K. – k. 42v, e-protokół od 00:07:42 do 00:19:00; T. K. – k. 42v-43, e-protokół od 00:19:37 do 00:29:00; H. T. – k. 43, e-protokół od 00:29:14 do 00:38:00;

- wyjaśnienia wnioskodawcy - k. 43, e-protokół od 00:38:13 do 00:46:00.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. Ł. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w

art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa .

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Niezbędną przesłanką uznania danego zatrudnienia za zatrudnienie w warunkach szczególnych jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym nie tyle na danym stanowisku wymienionym w akcie resortowym, co przyporządkowanie jej do rodzaju wyodrębnionego w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Tym samym nazwa zajmowanego stanowiska nie ma znaczenia decydującego znaczenia w świetle przepisów cytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., gdzie jest mowa o wykonywaniu „prac” w szczególnych warunkach, a nie o zatrudnieniu na stanowiskach zaliczanych do szczególnych.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zakład pracy winien wydać pracownikowi zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach, opierając się wyłącznie na posiadanej dokumentacji. Dokument taki jest podstawowym dowodem wykonywania tego rodzaju pracy dla organu rentowego rozpoznającego wnioski o emeryturę. W postępowaniu sądowym rzeczywisty charakter pracy w spornym okresie ubezpieczony może wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi, dopuszczalnymi w świetle uregulowań Kodeksu Postępowania Cywilnego (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84, niepubl.).

W przedmiotowej sprawie bezspornym pozostawało, że odwołujący się spełnił kryterium wiekowe dla mężczyzn, tj. ukończył 60 lat, jak również w dniu składania wniosku o emeryturę nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Zakład Ubezpieczeń nie kwestionował również ogólnego stażu pracy wnioskodawcy wynoszącego według wskazań organu rentowego ponad 28 lat, wobec wymaganych co najmniej 25.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy ubezpieczony wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu takiej pracy. Wnioskodawca zaś, powołując się głównie na zarządzenie Nr 5 Ministra Rolnictwa i Leśnictwa z dnia 9 maja 1983 r., wskazane w treści wystawionego mu przez pracodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych dnia 31 marca 1999 r., twierdził, że jego praca w okresie od 6 września 1973 r. do 31 marca 1999 r. była pracą uprawniającą go do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, stosownie do w.w. przepisów.

W tym miejscu należy na wstępie wyjaśnić, że wszelkie zarządzenia resortowe, w tym zarządzenie powoływane przez wnioskodawcę, nie mają mocy źródła prawa powszechnie obowiązującego i tym samym nie stanowią bezpośredniej i samodzielnej podstawy prawnej, określającej, jaka praca na jakim stanowisku uprawnia do wcześniejszej emerytury. Zarządzenia te mają jedynie znaczenie porządkujące i pomocnicze w tym względzie, iż mogą potwierdzać, które prace w poszczególnych resortach były zaliczane do prac w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, pod warunkiem braku sprzeczności z rozporządzeniem z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które jest

właściwym aktem prawnym powszechnie obowiązującym (obok ustawy emerytalnej), określającym wiążąco i w sposób wyczerpujący jakie prace uprawniają do przyznania ubezpieczonym emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, wyznaczonym także w tym rozporządzeniu (por. wyrok SN z dn. 24.09.2014 r., III UK 196/13, Legalis nr 1092062).

Wobec powyższego w sprawie koniecznym było ustalenie jaki był rzeczywisty charakter pracy wnioskodawcy w spornym okresie i przesądzenie, czy odpowiadał on którejś z prac wymienionych w w.w. rozporządzeniu z 1983 r.- w tym czy dana praca w warunkach szczególnych była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu brak było przesłanek do zaliczenia spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) w L. do szczególnego stażu pracy. Jakkolwiek większość prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie odpowiadała pracom sklasyfikowanym w Wykazie A w Dziale XIV pod pozycją 25 (bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie), to praca o takim charakterze nie była przez wnioskodawcę wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak wynika bowiem ze spójnych i zgodnych zeznań świadków przesłuchanych w sprawie oraz z wyjaśnień samego odwołującego, prace remontowe maszyn tartacznych wykonywał w ciągu dnia pracy zarówno na terenie tartaku, w czasie ruchu przedsiębiorstwa, gdzie pracownicy wykonywali prace w warunkach szczególnych z zakresu leśnictwa i przemysłu drzewnego (dział VI rozporządzenia), jak i w warsztacie, tj. poza tartakiem, a więc poza oddziałem, gdzie wykonywano jako podstawowe prace wymienione w wykazie rozporządzenia. Taka organizacja pracy wnioskodawcy, tj. częściowe wykonywanie obowiązków pracowniczych w tartaku i poza tartakiem wyklucza zaliczenie spornego okresu jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu wyżej powołanych przepisów. Jednocześnie same prace ślusarskie nie zostały zaliczone w powoływanym rozporządzeniu do prac uprawniających do obniżenia wieku emerytalnego.

Dla porządku należy dodać, że również ustalenie, że także prace w warsztacie odbywały się w warunkach szkodliwych dla zdrowia ubezpieczonego jest nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem szkodliwe warunki zatrudnienia nie są tożsame z warunkami szczególnymi. „Praca w warunkach szczególnych” jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w przepisach cyt. rozporządzenia i tylko spełnienie warunków wskazanych w tych przepisach jest wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych.

Powyższej oceny charakteru pracy wnioskodawcy nie zmieniała treść akt osobowych. W szczególności świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 marca 1999 r. nawet uzupełniająco, w w.w. znaczeniu, nie było pomocne w ustaleniu jaką pracę wykonywał ubezpieczony, bowiem powołano w nim stanowisko z zarządzenia resortowego, które było przypisane do prac przy suchej destylacji drewna i węgla aktywnego, której ubezpieczony nie wykonywał.

W konsekwencji Sąd uznał, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust.1 ustawy emerytalnej.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.